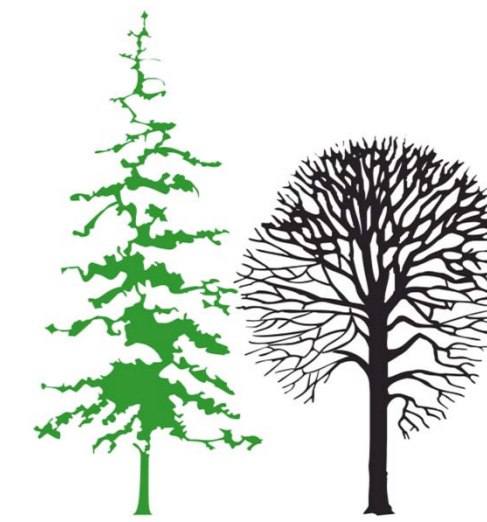

Kostanjev rak postaja manj škodljiv

Kostanjevega raka povzroča gliva *Cryphonectria parasitica*, ki izvira iz Kitajske. Kostanjevo drevo (*Castanea sativa*) je zaradi bolezni zelo prizadeto – odmira skorja vej in debla in drevo se hitro posuši. Pri nas je bila bolezen ugotovljena leta 1950 in domnevali so, da bo zaradi nje pravi kostanj izginil iz naših gozdov.

Vendar se to ni zgodilo, kostanjev rak je postal manj nevaren, pravi kostanj še vedno uspeva pri nas.

KAKO JE TO MOGOČE!?

Gliva povzročiteljica kostanjevega raka je dobila virusno bolezen in okužena z virusi postane manj nevarna ali popolnoma neškodljiva za pravi kostanj. Doslej so opisali štiri vrste virusov (*Cryphonectria hypovirus* 1 – 4). Od vrste virusov in od količine virusov v glivi je odvisno, koliko je gliva oslABLJENA in kakšne simptome bolezni povzroča na pravem kostanju. Zato lahko na okuženih kostanjih opazimo različne oblike bolezni – od normalne oblike (virulentne), ki uniči drevo v kratkem času, do popolnoma neškodljive (hipovirulentne), s katero lahko drevo preživi vse svoje življenje.

VIRULENTNA - normalna OBLIKA KOSTANJEVEGA RAKA

Gliva okuži drevo skozi rano v skorji in podgobje s strupi ubija skorjo. Že po nekaj tednih po odmiranju skorje se oblikujejo najprej rumeno oranžna, nato opekasto rdeča trosišča, ki so velika kot bučikina glavica. Tu oblikuje gliva trose, ki jih raznaša veter in različne živali (predvsem ptice na nogah). Ko podgobje preraste obod veje ali debla, se del drevesa nad okužbo posuši. Listje ostane na drevesu. Pod odmrlim predelom skorje odženejo adventivni poganjki. Gliva raste v skorji navzdol, uniči poganjke in preraste drevo do korenin. Takrat drevo odmre.

HIPOVIRULENTNA –neškodljiva OBLIKA KOSTANJEVEGA RAKA

Gliva *Cryphonectria parasitica*, ki je okužena z virusi, se razrašča v zunanjih plasteh skorje in ne uniči kambija. Povzroča drobno razpokanost skorje in okužbo zlahka prepoznamo na mladih pravih kostanjih z gladko skorjo (slika skrajno levo). Na njej so majhni ali obsežni predeli z drobno razpokano skorjo. V teh predelih se razraščajo osebki glive, ki so okuženi z virusi (*Cryphonectria hypovirus* 1-4). Z virusi okuženi osebki glive ne morejo povzročiti tipične oblike bolezni in so neškodljivi za drevo.

Virulentna oblika kostanjevega raka se lahko spremeni v hipovirulentno. To se zgodi takrat, ko se okuži z virusi. Od tedaj naprej ne škodi več drevesu in rana, ki jo je povzročila virulentna oblika kostanjevega raka, se začne zaraščati (slika levo). Hipovirulentna oblika bolezni se razvija na robu raka in povzroča drobno razpokanost skorje. Drevo preživi okužbo in uspešno raste naprej.